Проект – 27.03.2026

Мотиви към проект на Наредба за реда за водене на регистъра по чл. 14, ал. 4а от Закона за закрила и развитие на културата

Причини, които налагат приемането на акта:

С промени в Закона за закрила и развитие на културата (ДВ, бр. 16 от 2024 г., в сила от 01.01.2025 г.) в чл. 14, ал. 4а е регламентирано задължението на министъра на културата за създаване, водене и поддържане на публичен електронен регистър на професионалните артисти и специалисти в областта на културата.

Наредбата се издава на основание чл. 15а, ал. 3 от Закона за закрила и развитие на културата след съгласуване с министъра на електронното управление.

Съгласно чл. 15а, ал. 1 от Закона за закрила и развитие на културата вписването, заличаването на обстоятелства и обявяването на актове в регистъра по чл. 14, ал. 4а се извършват по персонална партида на лицето в електронна форма.

Цели:

С издаването на Наредбата и създаването на публичния електронен регистър на професионалните артисти и други специалисти в областта на културата, бързо и ефективно ще се идентифицират всички практикуващите в сферата на изкуствата и културата лица.

Към настоящият момент без създаването на такъв регистър е невъзможно да се идентифицират лицата заети в сектора на изкуствата и културата, особено на артистите на свободна практика. Голяма част от тези артистите са на практика административно непроследими, с изключение на малкия процент регистрирали се като самоосигуряващи се лица. Голяма част от заетите в публичния сектор, са и артисти на свободна практика. Създаването на регистъра ще допринесе за идентификация на сектора като в бъдеще ще е основа за формулиране на реални политики в областта на изкуствата и културата.

Регистърът ще се състои от публична и служебна част.

Публичната част на регистъра съдържа: 1. трите имена на лицето;2. код на професията съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД), в случите, когато е приложимо; 3. форма на осигуряване; 4. основна дейност в сферата на културата.

В Наредбата са очертани основните дейности в сферата на културата, които се посочват от заявителите и подлежат на вписване в регистъра: 1. сценични изкуства (театър, музика, танц, цирк и други); 2.литература (включително художествен превод); 3. визуални изкуства/изобразителни изкуства (включително занаяти и дизайн); 4. аудио-визуални изкуства; 5. културно наследство; 6. управление на културния продукт; 7. техническа реализация на културния продукт.

По отношение на формата на осигуряване е посочено, че се определя от заявителя въз основа на правните основания за осигуряване, предвидени в осигурителното законодателство.

Вписването в регистъра и промени във вписаните обстоятелства ще се извършва въз основа на подадено заявление по образец съгласно Приложение № 1.

Към наредбата са разработени и Приложение № 2 за потвърждаване на вписаните обстоятелства от вписваното лице и Приложение № 3 за заличаване на вписването по заявление на вписаното лице.

Вписванията, заличаванията и отбелязванията в регистъра ще се извършват от оправомощени от министъра на културата длъжностни лица.

В наредбата са дадени легални дефиниции на понятията „професионален артист“ и „специалист в областта на културата“.

Очаквани резултати от прилагането на акта:

В краткосрочен план регистърът ще идентифицира практикуващите лица в публичния и частния културен сектор, а в дългосрочен ще послужи за анализ на сектора и заетите в държавните, общинските или частните културни организации и техният принос в икономиката на страната и ще бъде отправна точка за последващ мониторинг на процесите.

Заинтересовани страни:

Заинтересованите страни са самоосигуряващи се лица в сектора на културните и творчески индустрии, заети в публичен сектор, заети/наети в нефинансов сектор в изкуства и културно наследство (визуални изкуства, сценични изкуства, културно наследство), в културни и творчески индустрии и други.

Издаването на Наредбата по чл. 14, ал. 4а от Закон за закрила и развитие на културата ще има положителни (икономически/социални/екологични) въздействия като идентифициране на заетите професионални артисти и специалисти за формиране на ясни политики във всички сфери на изкуствата и културата и ще създаде възможност за анализ и мониторинг на културния сектор, както и системно планиране на политики.

И при трите критерия съгласуваност, ефикасност и ефективност на Наредбата е с високо ниво на изпълнение.

Финансови и други средства за прилагането:

За приемането на проекта на акт не са необходими допълнителни разходи/трансфери/други плащания по бюджета на Министерството на културата, с което предложеният проект не води до въздействие върху държавния бюджет.

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

Проектът не съдържа разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз, поради което не е приложена таблица на съответствието с правото на Европейския съюз.

На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове проектите на наредба и доклад (мотиви) се публикуват на интернет страницата на Министерството на културата и на Портала за обществени консултации за срок от 30 дни.